

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОНЯШНИКУ ГІБРИДІВ EURALIS В УМОВАХ СТЕПУ УКРАЇНИ

Харченко В., Email ros1@tsatu.edu.ua

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Сьогодні актуальним питанням виробництва соняшнику є отримання доброго урожаю, який би забезпечив економічну доцільність його вирощування і розкриття потенційних можливостей при повному використанні ресурсів екологічної зони [1]. Тому, метою роботи було встановлення особливостей формування продуктивності та якості урожаю гібридів соняшнику Euralis в умовах Степу України.

Соняшник вирощували на богарі. Попередник озима пшениця. Проби відбирались у фазу цвітіння та фазу технічної стиглості. Аналіз показників проводили при вологості насіння 7%.

Відбір і підготовку проб для аналізів насіння проводили за стандартною методикою (ДСТУ 4138-2002). Результати досліджень опрацьовано статистично за критерієм Ст'юдента [2].

Соняшник вирощували за технологією, рекомендованою для зони Степу України.

З метою встановлення морфологічних особливостей гібридів соняшнику була визначена площа листкової поверхні, яку визначали у фазу масового цвітіння. Результати аналізу показали, що гібриди Андромеда і Саванна майже не різнилися за площею листкової поверхні (табл.1). Але слід відмітити, що гібрид соняшнику Ніагара мав достовірно меншу площу листкової поверхні у 1,36 рази, порівняно з іншими досліджуваними гібридами. Інші показники фітомаси гібриду Ніагара були також нижчими: за висотою рослин у 1,29 – 1,36 рази, діаметром стебла до 1,12 рази, діаметром кошика до 1,14 рази.

Таблиця 1 – Морфологічні ознаки гібридів соняшнику

Гібрид	Діаметр стебла, мм	Діаметр кошика, мм	Кількість листків, шт.	Площа листк. поверхні, см ²	Висота рослин, см
Андромеда	17,6 ± 0,7	106,3 ± 4,2	24,6 ± 1,3	161,1 ± 6,4	139,1 ± 4,4
Ніагара	17,0 ± 0,7	104,8 ± 3,9	22,2 ± 1,1	118,5 ± 5,9	101,9 ± 4,1
Саванна	19,0 ± 0,8	119,0 ± 4,2	25,0 ± 1,2	161,4 ± 6,5	131,2 ± 4,5

Маса 1000 насінин соняшнику - є одним з головних показників якості насіння, який характеризує запас поживних речовин у насінні. Нашими дослідженнями встановлено, що максимальну масу 1000 насінин забезпечив гібрид соняшнику Андромеда – 68,3 г, найменшу – гібрид Ніагара – 42,5 г, гібрид Саванна за цим показником займав проміжне значення (табл.2). Подібну тенденцію мав і показник натуре.

Таблиця 2 – Продуктивність соняшнику різних гібридів в умовах Степу України

Гібрид	Маса насіння з одного кошика, г	Натура, г/л	Маса 1000 насінин, г	Біологічна врожайність, т/га
Андромеда	40,1 ± 0,7	382,1 ± 10,2	68,3 ± 0,8	2,14 ± 0,1
Ніагара	39,2 ± 0,7	368,6 ± 10,7	42,5 ± 0,9	1,80 ± 0,1
Саванна	34,3 ± 0,6	380,0 ± 11,3	54,6 ± 0,9	1,56 ± 0,1

Враховуючи масу насіння з одного кошика і густоту стояння 46 тис.роsl./га була розрахована біологічна урожайність соняшнику. Так, найвищою урожайністю характеризувався гібрид Андромеда, який перевищував інші гібриди на 19 – 37 %.

Висновок: враховуючи природно-екологічну зону даного регіону, рівень господарювання господарства, генетичний потенціал сорту і стійкість до несприятливих факторів середовища, найбільш адаптованим до умов Степу України є гібрид соняшнику Андромеда, який забезпечив урожай насіння 2,14 т/га, високу масу 1000 насінин і натуре.

Список використаних джерел:

1. Зінченко О. І., Салатенко В. Н., Білоножко М. А. Рослинництво: Підручник. К.: Аграрна освіта, 2001.
2. Лакин Г.Ф. Биометрия. М.: Высшая школа, 1990. – 352 с.

Науковий керівник: Покощова Л. А., к. с.-г.н., доцент